

WSTĘP

Jesteśmy współcześnie świadkami głębokich przemian zarówno w obszarze sfery publicznej, jak i w dziedzinie opisujących te zjawiska nauk o polityce. Rozwój technologiczny oraz transformacje społeczno-kulturowe nie tylko mają wpływ na zjawiska polityczne, ale również – wraz z ideami wypracowanymi w innych dyscyplinach naukowych – kształtują badania życia politycznego. Nieustannie pojawiają się innowacyjne pomysły teoretyczne i metodologiczne mające na celu opisać i wyjaśnić zmieniający się świat, ale także uczynić to lepiej niż zastane paradygmaty. Niezależnie od tego, w jakim stopniu poszczególne idee badawcze przetrwają próbę czasu i współtworzyć będą kanon dyscypliny, już teraz stanowią one interesujący katalog pomysłów, odwzorowujący współczesne wartości, normy i dylematy osób starających się zrozumieć oraz wyjaśnić zjawiska polityczne. Uwaga poświęcona nowym, a czasami wręcz nowatorskim, podejściom badawczym może stymulować nie tylko do autorefleksji nad własnym warsztatem badawczym, ale także do świeższego spojrzenia na badane zjawiska. Dlatego właśnie istotne jest dostrzeżenie i eksploracja poszczególnych idei o charakterze teoretycznym i metodologicznym, które w ostatnim czasie pojawiły się w obiegu akademickim, zmieniając myślenie o przedmiocie naszych dociekań.

Niniejszy tom „Politei” zatytułowany jest *Nowe idee w naukach o polityce* i ma stanowić odpowiedź na zakreśloną powyżej potrzebę intelektualną. Na pierwszy rzut oka może się wydawać, że zebrane w nim artykuły dotyczą zupełnie odmiennych i niepowiązanych ze sobą problemów szczegółowych i zagadnień. Spaja je jednak właśnie to, że stanowią omówienie i analizę zyskujących obecnie na znaczeniu wyzwań badawczych, perspektyw teoretycznych, kategorii i systemów pojęciowych oraz dyrektyw metodologicznych. W niektórych przypadkach są to wciąż jeszcze stosunkowo niszowe w środowisku politologicznym idee, ale uwaga poświęcona została również zagadnieniom i narzędziom ich opisu, które zyskały już pewną popularność wśród badaczy zjawisk politycznych, ale zdaniem autorów warto przyrzeć im się bliżej ze względu na ich potencjał.

Pomysł przygotowania takiego tomu będącego swoistym przeglądem współcześnie wdrażanych zróżnicowanych narzędzi poznawczych pojawił się w tym samym czasie, w którym rozpoczęły się przygotowania do konferencji *Nowe idee w naukach o polityce*. Została ona zorganizowana 15 i 16 marca 2024 roku w Krakowie przez Polskie Towarzystwo Nauk o Polityce wraz z Wydziałem Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Wydziałem Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Konferencja została dofinansowana ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu Doskonała Nauka II na podstawie umowy nr KONF/SP/0353/2023/01 i zgromadziła grono niemal stu prelegentów z kraju i zagranicy. Podczas obrad wielokrotnie wyrażano przeświadczenie, że krytyczna refleksja nad pojawiającymi się w szeroko rozumianych naukach o polityce ideach jest wręcz konieczna dla samoświadomości przedstawicieli tej dyscypliny i rozwoju badań w tym zakresie. W takich okolicznościach podjęte zostały prace nad niniejszym tomem, który oddajemy do rąk Czytelnika. Siłą rzeczy nie uwzględnia on wszystkich nowych trendów pojawiających się w badaniach nad polityką i politycznością, ale ma raczej stanowić przegląd tych współczesnych rozwiązań teoretycznych, terminologicznych i metodologicznych, które zdaniem autorów poszczególnych artykułów są obecnie warte szczególnej uwagi.

Franciszek Czech